

Minuta ședinței Consiliului Consultativ din 15 Ianuarie 2009

15 Ianuarie 2009, 10.00 – 12.00

Introducere

Vicepreședintele ANC, Alexandrina Hîrțan, urează bun venit participanților și subliniază principalele puncte de discuție care vor fi abordate.

1. Adoptarea Agendei

Vicepreședintele ANC atrage atenția asupra documentului 1 (Agenda), cerând observații. În lipsa oricăror remarci, agenda este adoptată în forma propusă de ANC.

2. Minuta întâlnirii anterioare

Vicepreședintele ANC cere observații cu privire la documentul 3 de pe agendă - Minuta întâlnirii anterioare - și îl declară aprobat.

3. Proiectele de decizie privind identificarea piețelor relevante ale serviciilor de transmisie în format analogic prin intermediul sistemelor radioelectrice terestre a serviciilor publice de programe de televiziune și radiodifuziune, desemnarea furnizorului cu putere semnificativă pe piață și impunerea de remedii în sarcina acestuia

Pentru prezentarea sintezei observațiilor, Vicepreședintele ANC dă cuvântul Directorului de Reglementare Economică, dl. Gheorghe Rusen.

Reprezentantul ANC arată că prin proiectele de decizie au fost identificate trei piețe relevante pe care Societatea Națională de Radiocomunicații S.A. (SNR) a fost desemnată ca având putere semnificativă, urmând ca în sarcina acesteia să se impună remedii specifice.

Trecând la comentarea observațiilor transmise de industrie în perioada consultării, reprezentantul ANC arată că, contrar observației unui respondent care consideră că serviciile de transmisie a programelor audiovizuale nu reprezintă servicii de comunicații electronice, acestea sunt, în conformitate cu dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 527/2002, cu modificările și completările ulterioare, servicii de comunicații electronice, iar sistemele de transmisie care asigură mijloacele necesare furnizării de servicii de programe audiovizuale utilizatorilor finali sunt rețele de comunicații electronice, potrivit art. 2 alin. (1) lit. a) din același act normativ.

În ceea ce privește observațiile conform cărora „în cazul serviciilor de transmisie a programelor publice de televiziune și radiodifuziune nu există o piață relevantă și, mai mult, nu sunt prezente nici măcar atributele unei piețe, atât timp cât nu există alți utilizatori și/sau clienți în afara celor două societăți publice de radiodifuziune și televiziune”, acestea sunt incorecte, fiind cunoscut faptul că o piață se formează odată cu existența cel puțin a unui cumpărător și cel puțin a unui ofertant. Existența unui singur vânzător de servicii de transmisie prin intermediul sistemelor radioelectrice terestre a serviciilor publice de televiziune, respectiv de radiodifuziune, reprezintă caracteristica unei piețe de monopol, pe care este cel mai probabil să se manifeste puterea de piață a vânzătorului, având în vedere că nu există alternativă la serviciile furnizate de acesta. Faptul că această piață are în același timp caracteristicile unei piețe de monopson (un singur cumpărător) nu constituie un factor de natură să împiedice exercitarea puterii de piață a vânzătorului.

Referitor la observațiile conform cărora este necesar ca ANC să identifice piețe relevante susceptibile de reglementare *ex ante*, să desemneze furnizori cu putere semnificativă și să impună remedii corespunzătoare atât în ceea ce privește serviciile de transmisie a serviciilor de programe audiovizuale prin intermediul rețelelor de cablu furnizate la nivelul pieței de gros, cât și pentru cele furnizate la nivelul pieței cu amănuntul, reprezentantul ANC menționează că, în cazul piețelor relevante care nu mai sunt incluse în lista prevăzută în Recomandarea CE, precum piața de gros a serviciilor de transmisie a programelor audiovizuale în vederea recepționării de către utilizatorii finali, Autoritatea nu are obligația de a realiza o (nouă) analiză de piață, cu excepția situației în care, anterior, ar fi impus obligații în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe această piață. De asemenea, s-a subliniat faptul că în ceea ce privește serviciile de transmisie/retransmisie a serviciilor de programe audiovizuale prin intermediul rețelelor de cablu Autoritatea consideră că, atât la nivelul pieței cu amănuntul, cât și la nivelul pieței de gros nu este îndeplinit „testul celor trei criterii”.

Cu privire la comentariile primite de ANC cu privire la **obligațiile** ce ar trebui impuse SNR, unul dintre respondenți își declară acordul de principiu cu opinia ANC conform căreia obligația de fundamentare în funcție de costuri a tarifelor pentru serviciile de transmisie este necesară și proporțională cu natura problemelor identificate pe piața relevantă, dar atrage atenția asupra caracterului prea vag al formulării obligației, în absența unui termen limită pentru dezvoltarea metodologiei de cost (fără de care obligația ar deveni de facto inaplicabilă). Reprezentantul ANC arată că, în termen de maximum 6 luni de la data adoptării prezentului proiect de decizie, ANC își propune să supună consultării publice metodologia de realizare a modelului de cost complet alocat, care va cuprinde și regulamentul de dezvoltare a modelului de cost, precum și tipurile de ajustări de eficiență pe care SNR trebuie să le aibă în vedere. De asemenea, ANC va dezvolta, în perioada următoare, o metodologie de calcul pentru determinarea costului capitalului SNR, bazată pe metoda CAPM (Capital Asset Pricing Method).

Față de observația conform căreia tarifele pentru serviciile de transport și difuzare a programelor publice de televiziune și radiodifuziune sunt orientate pe costuri, acestea fiind supuse controlului Ministerului Economiei și Finanțelor, dl. Rusen arată că ANC nu a susținut faptul că tarifele practicate de SNR pentru serviciile de transmisie a serviciilor publice de programe audiovizuale sunt „lipsite de control”, ci faptul că, fiind acoperite din alocații de la bugetul de stat, o creștere a acestora nu va avea niciun efect asupra situației concurențiale la nivelul pieței cu amănuntul. Practic, tarifele practicate de către SNR nu sunt stabilite pe baza mecanismelor concurențiale ale pieței, prin urmare impunerea obligației de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri asigură replicarea condițiilor unei piețe concurențiale, permițând în același timp operatorului cu putere semnificativă să realizeze o rată rezonabilă a rentabilității capitalului angajat.

După prezentarea celor mai importante recomandări primite de ANC în perioada de consultare publică, Vicepreședintele ANC întreabă dacă mai există și alte observații.

DI. Marian Ioniță, Director Executiv Dezvoltare din cadrul SNR dorește să arate că pentru a apăra drepturile utilizatorilor finali (scopul acestui proiect de decizie) nu SNR ar trebui reglementată, pentru că utilizatorul final plătește pentru serviciile de televiziune și radiodifuziune o taxă care este exclusiv încasată de Televiziunea Română, și nu de SNR. De asemenea, reprezentantul SNR arată încă o dată, așa cum au transmis și în scris, că facturile transmise SRTV și SRR de către SNR pentru serviciile prestate sunt aprobate de către Ministerul Finanțelor. Din punctul de vedere al lipsei de calitate a serviciilor, imputată SNR, reprezentantul acestei companii arată că toate stațiile de emisie ale societății sunt autorizate, monitorizate și controlate de ANC. Al treilea punct pe care dorește să-l sublinieze este legat de competiția pe această piață care, în opinia sa, nu poate fi încurajată de aceste decizii. Consideră că intrarea unui nou competitor pe această piață care va dispărea în 2-3 ani, la un cost de peste 300 milioane de dolari, este puțin probabilă. De asemenea, dl. Ioniță subliniază că SNR își menține în continuare toate recomandările transmise în scris Autorității în perioada de consultare publică.

ANC apreciază că faptul că pe această piață nu mai poate intra un alt operator este un argument în plus pentru necesitatea de a reglementa această piață, chiar dacă acest lucru s-ar realiza numai pentru următorii doi ani, după care analiza de piață ar trebui reluată.

DI. Dan Toia, reprezentant al Direcției Juridice din cadrul SNR solicită detalii despre scopul final al acestei reglementări, întrucât SNR a explicat modul în care sunt fundamentate și aprobate tarifele proprii. Gheorghe Rusen arată că scopul analizei este reglementarea relației dintre SNR și cei doi clienți – SRTV și SRR – și că reglementarea se referă în special la fundamentarea pe costuri a tarifelor. Acesta arată că, din analiza efectuată de ANC, aprobarea tarifelor SNR nu se face pe considerente legate de costuri, ci pe baza unor criterii legate de rata inflației.

Reprezentantul SRTV, dl. Florin Băiatu, salută inițiativa ANC de a reglementa această piață și dorește să aducă la cunoștința celor prezenți câteva dintre probleme întâmpinate de SRTV și SRR în relația cu SNR. Acesta arată că, la încheierea unui contract, SRTV nu a primit niciodată o bază de calcul pentru tarifele practicate de SNR și că negocierea s-a făcut de la prețul înaintat de SNR. De asemenea, reprezentantul SRTV arată că aceștia nu pot controla sau verifica calitatea serviciilor furnizate de SNR și că atunci când vin reclamații de la utilizatori cu privire la proasta funcționare a serviciilor de televiziune, emițătorul respectiv este scos de la plată numai la semnalarea SRTV.

Pentru a răspunde problemelor ridicate de SNR pe marginea intervenției Autorității pe această piață considerată liberă, Vicepreședintele ANC arată că faptul că SNR, pe de o parte, și SRR și SRTV, pe de altă parte, negociază în mod liber contractele nu exclude faptul că SNR dispune de o mare putere de negociere, de care poate abuza în lipsa unor reglementări. Reprezentantul Direcției Juridice din cadrul ANC subliniază încă o dată că parte din serviciile furnizate de SNR – serviciile de transport – sunt servicii de comunicații electronice, iar reglementarea, atunci când este necesară, determină încheierea unor contracte comerciale cu respectarea obligațiilor impuse în urma reglementării.

În încheiere, vicepreședintele ANC arată că proiectele de decizie, expunerea de motive și sinteza observațiilor vor fi transmise („notificate”) Comisiei Europene și celorlalte autorități de reglementare din celelalte state membre ale Uniunii Europene, care pot transmite ANC comentarii și observații în termen de o lună de la data notificării.

Constatând că nu mai sunt și alte observații, Vicepreședintele ANC trece la prezentarea următorului punct de pe agendă.

4. Proiectul de decizie pentru modificarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.1074/2004 privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice

Pentru prezentarea sintezei observațiilor, Vicepreședintele ANC dă cuvântul Directorului de Reglementare Economică, dl. Gheorghe Rusen.

Cu privire la acest proiect, Autoritatea a primit o serie de observații pe care reprezentantul ANC le va trece în revistă pe scurt. O primă observație reclamă faptul că impunerea unei obligații doar în sarcina furnizorilor de servicii de telefonie care atribuie numere de telefon abonaților este disproporționată și la faptul că termenul de punere la dispoziție a bazelor de date nu poate fi stabilit ca un termen fix, ci ca un termen calculat de la data solicitării furnizorului de serviciu universal a bazei de date.

Având în vedere obligațiile care vor fi puse în sarcina furnizorului de serviciu universal și orizontul de timp estimat de Autoritate pentru desemnarea acestuia, ANC apreciază că furnizorul de serviciu universal va fi obligat să solicite furnizorilor de servicii de telefonie destinate publicului care atribuie numere de telefon abonaților bazele de date înainte de termenul limită impus de ANC.

O altă observație se referă la amânarea deciziei de desemnare a unui furnizor de serviciu universal pentru o perioadă care să permită apariția și dezvoltarea concurenței pe această piață. ANC arată că încă dinainte de data deschiderii spre alocare a numerelor naționale scurte de forma 118xyz, persoanele interesate aveau posibilitatea furnizării serviciilor de informații privind abonații prin intermediul unor numere din Planul național de numerotație (numere naționale scurte sau numere pentru servicii cu tarif special). De asemenea, Legea nr. 304/2003 stabilea obligația furnizorilor de servicii de comunicații electronice care asignează numere abonaților de a pune la dispoziția furnizorilor de servicii de informații privind abonații sau de registre ale abonaților informațiile relevante, astfel încât aceștia să-și poată furniza propriile servicii. Cu toate acestea, în prezent sunt disponibile numai servicii de informații privind abonații sau registre ale abonaților care includ doar abonații unui singur furnizor. În acest context trebuie precizat că deschiderea spre alocare, în anul 2008, a numerelor naționale scurte de forma 118(xyz) nu este de natură să justifice faptul că pe piață nu a apărut până la această dată un serviciu de informații privind abonații și un registru al abonaților, cu respectarea prevederilor art. 6 din Legea nr. 304/2003.

Unul dintre respondenți consideră că Decizia președintelui ANRC nr. 1.074/2004 trebuie să includă o mențiune conform căreia aceleași reguli se aplică tuturor furnizorilor de servicii de informații privind abonații, nu numai furnizorilor de serviciu universal. ANC consideră că o asemenea prevedere nu este necesară și că, în conformitate cu art. 23 alin. (2) din Legea nr. 304/2003, furnizorii de servicii de comunicații electronice care atribuie numere de telefon abonaților au obligația de a pune la dispoziție furnizorilor de servicii de informații privind abonații sau de registre ale abonaților, la cererea rezonabilă a acestora, toate informațiile relevante, într-o formă convenită cu solicitantul, în condițiile echitabile, obiective, orientate către costuri și nediscriminatorii. În consecință, pe baza principiului nediscriminării, furnizorii de servicii de comunicații electronice care atribuie numere de telefon abonaților vor pune la dispoziție, la cererea rezonabilă a furnizorilor de servicii de informații privind abonații sau de registre ale abonaților, toate informațiile relevante, în condiții similare cu cele oferite furnizorilor de serviciu universal, fără a mai fi nevoie de prevederi suplimentare în acest sens. Aplicarea principiului nediscriminării se va realiza atât cu privire la tarifele aplicate pentru transmiterea bazelor de date, cât și cu privire la modalitatea și termenele de transmitere a acestora, în măsura în care informațiile relevante solicitate și condițiile asociate transmiterii acestora sunt similare cu cele ce aplicate de furnizorul de serviciu universal.

Un alt respondent solicită motivarea furnizării distincte a serviciului de informații privind abonații și, respectiv, a punerii la dispoziție a registrelor abonaților. Reprezentantul ANC precizează că Autoritatea a decis separarea procedurilor de licitație publică pentru desemnarea furnizorilor de

serviciu universal pentru serviciul de informații privind abonații și pentru registrul abonaților, astfel încât orice furnizor să poată participa la procedura de desemnare a furnizorilor de serviciu universal pentru oricare din aceste servicii, scopul fiind ca nici un furnizor să nu fie exclus *a priori*.

După prezentarea răspunsului ANC la principalele recomandări transmise în perioada de consultare publică, reprezentantul ANC cere alte comentarii din partea celor prezenți.

Reprezentantul Cosmote, dna. Ștefania Ingineru, protestează cu privire la termenul scurt de consultare a acestei decizii 22 decembrie 2008 – 5 ianuarie 2009 care s-a suprapus peste perioada de sărbători. De asemenea, dna. Ingineru atrage atenția asupra faptului că multe dintre deciziile luate în cadrul grupului de lucru format pentru adoptarea acestei reglementări nu se mai regăsesc acum în forma aproape finalizată a deciziei: Astfel, a fost eliminat costul obținerii consimțământului abonaților în vederea includerii în baza de date, se restrânge termenul pentru punerea la dispoziția furnizorului de serviciu universal a bazelor de date. Reprezentantul Cosmote arată în continuare că argumentul adus de ANC în sprijinul acestei modificări a termenului, și anume similitudinea cu bazele de date necesare funcționării serviciului 112, nu se susține, având în vedere că acum este necesar acordul abonaților. Drept urmare, Cosmote susține în continuare revenirea la termenul de 6 luni de la primirea unei solicitări pentru punerea la dispoziția operatorului de serviciu universal a bazelor de date cu proprii abonați.

Având în vedere că atât **reprezentanții Vodafone, cât și cei ai Nestor&Nestor** susțin ideea ca termenul în care vor fi obligați să pună la dispoziție bazele de date cu proprii operatori să fie exprimat într-un număr de luni de la primirea unei solicitări, reprezentanții ANC stabilesc acest termen la 6 luni, dar nu mai târziu de 31 august 2009.

O ultimă intervenție vine din partea **reprezentanților Vodafone** care cer o poziție publică comună din partea ANC și a Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (ANSPDCP) cu privire la procedura de informare și obținere a consimțământului abonaților de a apărea în registrul abonaților.

În lipsa altor observații, președintele ANC declară decizia aprobată cu modificarea convenită asupra termenului.

5. Documentații pentru desemnarea unor furnizori de serviciu universal care să pună la dispoziția utilizatorilor finali un serviciu de informații privind abonații și un registru al abonaților

Pentru prezentarea ultimului punct de pe agendă, președintele ANC dă cuvântul **dului. Bogdan Dospinescu, Șef Serviciul Reglementări Tarifare și Serviciu Universal** care va prezenta pe scurt principalele comentarii transmise în perioada de consultare publică.

În urma observațiilor transmise cu privire la evaluarea ofertelor în funcție de experiența relevantă a solicitanților, ANC a eliminat criteriul experienței relevante dintre condițiile de calificare a solicitanților, însă acest criteriu va fi apreciat în cadrul propunerii tehnice, urmând a fi punctat în mod separat.

Reprezentantul ANC arată că, tot în urma recomandărilor primite, au fost eliminate dintre condițiile de calificare a ofertanților cele privind prezentarea detaliată a resurselor umane ce vor fi implicate în furnizarea serviciilor pentru care va fi desemnat un furnizor de serviciu universal.

În ceea ce privește resursele de numerotație utilizate pentru furnizarea serviciului de informații privind abonații, reprezentantul ANC consideră că nu se justifică alocarea unui număr special și apoi retragerea acestuia, după perioada de desemnare, așa cum s-a cerut de către un respondent.

De asemenea, la solicitarea argumentată a unor furnizori, ANC a decis să modifice tariful maxim pentru serviciul de interconectare în vederea terminării apelurilor la serviciul de informații privind abonații, acesta fiind acum de 0,40 EUR/apel (exclusiv TVA). Totodată, reprezentantul ANC arată că, prin impunerea unui plafon minim al tarifului cu amănuntul ce poate fi perceput de furnizorul de serviciu universal abonaților din propria rețea pentru apelurile către serviciul de informații privind abonații, ANC a urmărit înlăturarea posibilității furnizorului de serviciu universal de a practica tarife ce nu ar putea fi replicate de către un operator eficient. Referitor la această chestiune, reprezentanții Consiliului Concurenței au precizat că, în vederea prevenirii unor posibile abuzuri de poziție dominantă realizate prin diverse strategii comerciale, Consiliul Concurenței a fost și este favorabil inclusiv măsurilor de impunere de tarife maxime de către ANC, atunci când aceste remedii sunt necesare, justificate și proporționale în raport cu deficiențele concurențiale semnalate. Însă, Consiliul Concurenței atrage atenția asupra potențialelor riscuri pe care le implică stabilirea unui plafon minim al tarifului cu amănuntul ce poate fi perceput de furnizorul de serviciu universal abonaților din propria rețea pentru apelurile către serviciul de informații privind abonații. Astfel, în viziunea Consiliului, o măsură de stabilire a unui tarif minim ar putea conduce la tarife mai mari decât cele care ar fi stabilite în mod natural de piață sau ca urmare a intervenției reglementatorului în sensul limitării maxime a cuantumului acestuia. Reprezentanții Consiliului Concurenței au solicitat ANC să analizeze în detaliu problema posibilității practicării de prețuri de ruinare de către furnizorul de serviciu universal, precum și necesitatea și forma intervenției reglementatorului.

Reprezentanții ANC au subliniat faptul că prin impunerea unui tarif minim pe care furnizorul de serviciu universal îl poate percepe abonaților din propria rețea pentru apelurile către serviciul de informații privind abonații s-a urmărit evitarea practicării de către furnizorul de serviciu universal a unor tarife de ruinare care ar putea avea ca efect restrângerea concurenței pe piața cu amănuntul. Practicarea de către furnizorul de serviciu universal a unor tarife sub costuri care nu ar putea fi replicate de ceilalți operatori nu ar putea conduce decât la prejudicierea abonaților celorlalți operatori și la descurajarea traficului din rețelele acestora către serviciul de informații privind abonații pus la dispoziție de furnizorul de serviciu universal. În considerarea poziției exprimate de Consiliul Concurenței, președintele ANC a propus realizarea unei întâlniri între reprezentanții celor două instituții, în vederea analizării aspectelor evidențiate mai sus.

O altă observație care a fost inclusă în versiunea revizuită a proiectelor se referea la creșterea ponderii experienței anterioare în furnizarea serviciilor de informații privind abonații, precum și la punctarea în mod distinct a serviciilor suplimentare ce pot fi puse la dispoziție de furnizorul de serviciu universal. Totodată, ANC a decis să mențină ponderea de 70% pentru propunerea financiară și 30% pentru propunerea tehnică, în scopul unei implementări eficiente a serviciilor incluse în sfera serviciului universal.

O altă modificare adusă documentației privind desemnarea furnizorilor de serviciu universal care să pună la dispoziția utilizatorilor finali un serviciu de informații privind abonații și un registru al abonaților se referă la caracterul obligatoriu sau opțional al registrului abonaților în formă electronică sau tipărită. Având în vedere separarea licitațiilor publice pentru desemnarea furnizorilor de serviciu universal pentru serviciul de informații privind abonații și registrul abonaților, ANC a decis ca registrul abonaților în formă electronică să fie punctat ca și serviciu suplimentar în cadrul licitației publice pentru desemnarea furnizorului de serviciu universal ce urmează să pună la dispoziția utilizatorilor finali un serviciu de informații privind abonații. Astfel, în cadrul acestei licitații, atât registrul abonaților în formă electronică, cât și cel în formă tipărită, sunt considerate servicii suplimentare, neavând caracter obligatoriu. Totuși, în ceea ce privește licitația publică pentru desemnarea furnizorului de serviciu universal ce urmează să pună la dispoziția utilizatorilor finali un registru al abonaților, forma electronică a acestui registru are caracter obligatoriu, cu respectarea cerințelor minime obligatorii prevăzute în documentație, în timp ce punerea la dispoziție a unui registru al abonaților în forma tipărită va fi considerată un serviciu suplimentar.

După prezentarea principalelor comentarii, Președintele solicită solicitanților alte puncte de vedere.

La solicitarea **reprezentantului Nestor&Nestor** de a clarifica condițiile de participare la licitație în asociere, dl. Bogdan Dospinescu arată că, conform dispozițiilor art. 25 alin. (3) din Decizia președintelui ANRC nr. 1.074/2004, *„Mai mulți furnizori de rețele sau de servicii de comunicații electronice au dreptul de a se asocia și de a depune o ofertă în comun, fără a fi obligați să își prezinte asocierea într-o formă legalizată. Aceștia își vor asuma solidar obligația pentru oferta comună.”* Prin urmare, în cazul depunerii unei oferte comune, asocierea solicitanților nu trebuie prezentată într-o anumită formă legală, iar ANC nu solicită legalizarea asocierii ofertanților.

De asemenea, la solicitarea aceluiași participant, reprezentantul Direcției Juridice din cadrul ANC arată că punerea la dispoziția altor furnizori de servicii de informații privind abonații a bazei de date complete a abonaților de către furnizorul de serviciu universal se face numai cu acordul tuturor operatorilor care au transmis informațiile incluse în această bază de date și sunt respectate în totalitate dispozițiile art. 11 din Legea nr. 506/2004.

Având în vedere că nu mai sunt și alte observații, Președintele ANC declară decizia adoptată.

Constatând că nu mai sunt alte observații, Președintele ANC mulțumește încă o dată participanților pentru prezență și declară ședința închisă.